

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio I. De prædicatus essentialibus causæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DISPUTATIO I.

De Principiis & Causis in Communi.

A quæ concernunt formalitatem Principii, imprimis perstringenda sunt.

PRÆMITTO I. *Quæ sit Definitio Principii ut sic.* Plures diversis locis tradit Philosophus. *Prima* est 4. Metaph. t. i. *est primum, unde aliquid aut est, aut fit, aut cognoscitur.* *Secunda* 1. Phys. T. 42. *Oportet principium neque ex alterutris esse, neque ex aliis, & ex his omnia.* *Tertia* 5. de Gen. Anim. c. 7. *Principium est illud, quod ipsum quidem est causa multorum, sed ipsius nulla superior.* In idem fermè recidit, & illa, 5. Poët. *est id, quod post aliud, necessario non est, post illud autem, aliud natum est esse, vel fieri.* Maxime propria est *Prima Definitio*, licet etiam non sit exacta: quia procedit, per enumerationem; quibus omnibus, quasi rationem, communem tradit, S. Thomas 1. p. q. 31. a. 1. *Principium dicitur esse, à quo aliquid, quomodocunque procedit.*

Quomodo autem ratio principii possit salvari, sine nova Inceptione, discitur in aliis materiis, attingeturque ubi de Creatione.

PRÆMITTO II. *Quæ sit definitio Principiorum Corporis Naturalis.* Desumitur illa ex 1. Phys. t. 42. *Principia sunt, quæ neque ex aliis, neque ex alterutris fiunt, & ex his omnia.* Ut autem ly ex toties positum explicetur, sensus erit, dictæ definitionis, ut communiter docetur, Principia Physica, neque Terminativè, neque Compositivè fiunt, in ordine rerum naturalium, ex aliis, aut ex alterutris, ex ipsis autem, vel Compositivè, vel terminativè fiunt omnia materialia.

PRÆMITTO III. *Quod sint principia Corporis Naturalis.* In fieri tria sunt. Materia, forma, privatio, in facto esse duo, Materia & Forma.

RATIO est. Quia in omni transmutatione, datur terminus à quo, terminus ad quem, & illud ipsum permanens, quod transmutatur. Primum est privatio, secundum forma, tertium ipsamet materia. Argumentum hoc infra redibit tractandum. Procedit autem resolutio, de principiis intrinsicis: quia efficiens, & finis, sunt principia extrinseca. Quod autem in facto esse, sint duo. Ratio est: quia impossibile est,

stare privationem cum forma. Imò ratione horum duorum, dicuntur esse prima principia, prima contraria. Hæc summam tractata, fusiùs ab aliis exposita, fermè ab omnibus, eodem tenore leges.

QUÆSTIO I.

De Predicatis essentialibus Causæ.

INvestigata definitione Causæ, perstringenda erit contextio illius, sitne essentialis cum effectu.

DIFFICULTAS I.

Explicatur Essentia Causæ, ut sic.

IN Definitione Causæ, attendendum est; ne conveniat Patri æterno, respectu Verbi, & respectu Spiritus S. utrique. Ne conveniat conditionibus, privationi; solis tantum intrinsicis, vel solis extrinsecis Causis. Item ne conveniat Personæ Verbi respectu Humanitatis.

EXPLICAT I. Suar. D. 18. Metaph. S. 2. n. 3. est principium per se influens esse, in aliud.

IMPUGNAT I. Hanc definitionem Arriaga: Quia Pater æternus, qui est aliud suppositum à Filio, influit esse in aliud suppositum; & tamen non est causa Filii.

RESPONDERI potest. Quod ly aliud simpliciter prolatum, ex sensu Patrum, significat alienitatem essentialis. Hinc absolute potest dici filius alius à Patre, sed non aliud. Cum autem Suar. sine addito aliud posuerit, non potest definitio illius aptari ad probandum Patrem æternum esse causam Filii.

IMPUGNARI potest II. Quia per ly aliud, vel intelligis naturam, vel intelligis quidditatem, si naturam. Ergo substantia, posito quod sit entitativè distincta, nullam habet sui causam: quia dum producitur, non producitur natura, si autem intelligis, quamcunque quidditatem. Ergo Pater, respectu Personæ Verbi, erit Causa: producet enim Personam Verbi, adeoque quodquid Verbi, quæ Verbi.

RESPON-

RESPONDERI posset, Nisi aliquid addatur, hoc Argumentum non concludet, quia quidditas sine addito, idem est, quod natura, solisque formalitatibus differunt. Hinc si non producit natura Filii, neque producit quidditas Filii. Posset tamen acui hoc Argumentum, ut fiet infra. *Absolute tamen loquendo*

NON SATISFACIT Dicta explicatio. Tum quia potest idem producere seipsum, ubi verè erit causans, & causatum, non tamen erit influxus, esse in aliud. Tum quia secundo loco positum argumentum, restitui potest; ly enim aliud, non supponit pro natura, ut probatum supra, non pro definibili quocunque habente aliquam perfectionem, & tamen productam: quia alias persona Verbi, dicens relativam perfectionem, dicenda erit causata. Tum quia etiam causæ per accipiens, sunt verè causæ, & tamen per se non influunt esse.

EXPLICAT 2. Arriaga. Causa, est id, quod per se influendo producit essentiam. *Hec explicatio ex dictis*

NON SATISFACIT. Tum quia si nomine essentiae intelligatur id, quod contraponitur subsistentiae. Sic subsistentia, si est quid distinctum ut est per Arriaga distinctum, non habebit sui causam. Si autem non sic sumatur essentia, non apparet, quod Pater, respectu personæ Verbi, non dicatur causa. Tum quia dantur causæ per accidens, quæ verè sunt causæ, & tamen per se non influunt.

EXPLICAT 3. Fonseca, consentientibus Cominbr. Quod causa, sit principium, per se influens esse, in aliquid à se dependens.

IMPUGNARI solet. 1. Ly pendere ab alio, vel significat, quod ille terminus, qui producitur, non possit esse, nisi ab alio, & sic verbum etiam erit causatum: quia illud essentialiter est à Patre. Si autem per ly pendere ab alio, significatur indigentia, quam habet terminus ad esse à causa, sequetur nec per Divinam potentiam, eundem effectum, posse à pluribus causis totalibus produci, nulla enim ex his determinatè indiget effectus.

RESPONDERI posset. Sufficit, quod saltem indeterminatè aliquà ex iis indigeat.

IMPUGNAT 2. Oviedo: quia si ex Auctoribus istius definitionis, quæ rationem, quare Verbum non sit causatum, respondent: quia scilicet non dependet à Patre. Si autem quæsieris, quare non dependet à Patre, respondent quia dependere est habere productam essentiam, quod certè est arbitrium: nam ex præcisà vi termini *dependet*, non significatur produci essentiam. Hinc datur dependentia à conditionibus passionibus formæ, quæ dependentiæ non arguunt productionem essentiae.

RESPONDERI potest. Quod in communi phrasi, & sine addito, dependentia supponat pro aliquo imperfecto; ut cum dicimus, crea-

tura pendet à Deo, servus à nutu Domini. *Absolute tamen loquendo*

NON SATISFACIT hæc explicatio. Tum quia ex ea, non potest reddi clara ratio, cur Pater æternus, respectu Filii, non sit causa, cum verè non possit esse, nisi à Patre: nam ut supra vidimus, dependentia non arguit productionem essentiae, non significat etiam semper imperfectionem: nam essentia dependet à suis passionibus, & perfectionibus, relationes transcendentales à suis terminis. Cur ergo dependentia originis argueret imperfectionem. Tum quia esse illud dependens, vel significat quidditatem, vel naturam. Si naturam. Ergo Subsistentia distincta, nullam potest habere sui causam; si quidditatem, vel perfectionem productam. Ergo Verbum, quod in ratione Verbi producit, dependens, adeoque causatum erit. Tum quia ut dixi supra, etiam causæ per accipiens, sunt verè causæ, neque tamen per se influunt.

EXPLICATUR 4. Quid sit causa? Nempe, quod sit principium, propter quod per se, seu virtute sua influens, sequitur aliquod esse. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia usurpat terminos dubios, & tamen definitio, quæ est ipsissima sciendi claritas, non vult talia dubia, dubium autem est. An ly propter quod, non supponat pro causa finali: Nam motiva exprimuntur per ly propter quod; Rursus non apparet, quod hæc definitio, sine nova explicatione, & distincta ab hac, possit aptari causis intrinsecis: cum illæ non virtute sua, sed seipsis influant, & causent. Tum quia ly *illud esse*, vel supponit pro natura, & sic subsistentia distincta, non posset habere sui causam; Vel ly *esse*, supponit pro quacunque quidditate, & sic etiam Verbum Divinum causari, quantum ex vi huius termini non repugnaret, præcipue in sententia, quæ agnoscit relativam existentiam. Tum quia si recurras ad hoc, quod esse Verbi non sequatur, inquirendum erit, quid ly *sequitur* importet? Si enim quamcunque posterioritatem importet, sic sequetur etiam verbum, quod est posterius origine, præoriginante: Si per ly *sequitur*, intelligatur sequela durationis seu posteritas durationis, Sol non erit causa luminis; quia in eodem instanti reali, emanavit ex se lucem: Si autem ly *sequitur*, supponit pro dependet; redeunt Argumenta superius in simili facta. *Hinc aliter*

EXPLICATUR 5. Quid sit causa? Quod sit principium, vi sua determinans ad existendum. Usurpo potius ly *vi sua*, quam per se, vel virtute propria, quia causæ per accidens, per se non influunt, & tamen sunt verè causæ. Nec adhibeo hunc terminum; Virtute propria: quia causæ instrumentales, sunt verè causæ, non tamen dicuntur agere virtute, & nomine proprio, sed in Virtute principalis, cum tamen ha-

beant vim sibi convenientem agendi, per quam vim agendi, excluduntur conditiones, qualis est approxinatio, quæ non agit, sed agens, unit localiter. Per ly *determinans*, excluduntur Personæ divinæ. Nam determinatio, indifferentiam saltē in priori naturæ exigit: quid enim determinaret, & auferret? Nulla autem etiam cogitabilis fuit indifferentia in Personis Divinis, ut essent. Determinatio etiam significat limitationem. Hinc Bessarion. cap. ult. ad fin. Concil. Florent. negat in isto sensu, in quo causa limitationem dicit, appellare Græcos, Patrem æternum, causam Filii. Per quem etiam terminum, privationes, imò & conditiones excluduntur à ratione causæ: quia possunt esse, & non determinare ad existentiam, nec habere vim determinandi. Subsistentia etiam Verbi non est causa Humanitatis: quia illud non determinat ad existendum. Denique si daretur Creatura ab æterno, Anima item rationalis, quæ exigit esse semper post, sunt causatæ: quia Creatura ab æterno, erat adhuc indifferens ad existendum, indifferentiā priori per rationem. Anima item, etiam, postquam est creata, adhuc causatur à Deo, quia est pendens à concursu Divino, qui potest exhiberi & non exhiberi, habetque esse limitatum, & restrictum, ideo adhuc debet dici, determinari ad existentiam. Porro ratio determinantis, causalitati, ut Quo, causæ, ut Quod, conveniet. Determinare etiam ipsum, non tantum ad genus causæ efficientis, sed etiam formalis spectat. Hinc per multos determinativitas, est de primo essentiali conceptu formæ, spectat etiam ad causam materiale; quia hæc determinat ad esse corporei, compositum. Denique cum aliquid propter diversos fines fieri possit, vel certè fieri, & non fieri; bonitas finis ad utrumque determinat. Sicque ulterius procedendo, in aliis huc revocabilibus speciebus causarum, advertetur, omnibus illis convenire vim determinandi.

QUÆRES.. Cur Patres rejecerint nomen causæ à Divinis?

PRÆMITTO I. Aliquos Patres veritos esse etiam nomen principii dare Patri respectu Filii. Proprium, inquit Nazianzenus ejus qui principio caret nomen est Pater, ejus autem, qui citra ullum principium genitus, est Filius. Imò & Arius scribens ad Euseb. Nicom. ex eo Filium non esse Deum volebat, quia habet principium. Principium autem, inquit, habet Filius. Deus autem caret principio. Sed Arius volebat Filium habere principium, h. e. esse ex non entibus, seu non existuisse aliquando, hocque illi volebat negare Nazianz. citatus.

PRÆMITTO 2. Aliquos Patres dixisse, quod Filius pendeat à Patre. Ita idem Nazianz. V. de Filio Dei. Nihil erat ante Patrem magnum, nam cuncta coercet, amplectens & qui pendet de Patre.

Cyrrill. Alex. Dial. 3. de Trin. dicit. Filium pendentem esse substantialiter ab eo, qui genuit. Sed his locis, ly pendere, supponit pro procedere.

PRÆMITTO 3. Græcos ferre omnes, Patri, nomen causæ tribuere, respectu Filii, imò & Aug. L. 83. qq. q. 16. Deus, inquit, omnium quæ sunt, causa est, quod autem rerum omnium causa est, etiam sapientia sua, causa est: igitur sempiterna sua sapientia, causa est sempiterna. Sed ly causa supponit pro producere. His præmissis

RATIO datur. Cur Pater, respectu Filii non sit causa? Quia causa & effectus sunt correlativi, hinc si Pater esset causa, respectu Filii, Filius esset effectus, contra Nicænum, in quo dicitur, genitum non factum, & contra Symb. Athan. non factus, nec creatus, sed genitus. Rursus causa debet habere prioritatem naturæ, respectu causati, & tamen S. Thomas. Op. I. Contra Errores Græcorum, c. 2. ait. Neque enim, inquit, prior est Pater tempore, cum Filius sit æternus. Neque prior naturā. Cum Patris, & Filii, sit una natura.

Aliam Rationem, tali discursu, proponit Oviedo. Ex phrasi ipsa conformem definitioni causæ, à nobis adlatæ. Omnis causa non potest producere effectum perfectiorem se, & limitatio determinatioque perfectionis, est à causa: Nam si effectus immediatè à Deo creatur, à Deo limitatur, cujus voluntas, non applicat omnipotentiam, ad effectum perfectiorem, ut poterat, producendum. Quod si à creatura producat effectus, illa etiam perfectiorem se, non producat, adeoque determinabit, & limitabit perfectionem illius. Cum autem in Divinis, producat non taxet perfectionem producti, sed est utriusque eadem perfectio: quia & eadem natura. Hinc si principium producat, non limitat perfectionem producti, non est illius causa. Hæc tamen ratio, indigeret ulteriori lumine: quia etiam secundum personam v. g. determinat Pater, non nisi ad esse Verbi. Rursus, si produceretur per impossibile infinitum, non esset quid limitatum; & tamen causatum. Si autem dicas ex eo fore limitatum: quia in certa specie constitutum; etiam Verbum in certa specie constituitur, estque de linea intellectionis, non volitionis; dicitque distinctionem, alietatemque realem à Spiritu Sancto, qui est de linea volitionis.

DIFFICULTAS II.

De Essentia Cause in actu Primo.

PRÆMITTO. Causam in actu primo, sumi causam, prout potentem operari, causam autem in actu secundo, sumi causam, prout re ipsa operatur. Sub præsentis autem titulo, decidendum erit: per quid constituatur causa in actu primo. An sci.

scilicet præter propriam entitatem, includat & importet actionem, saltem ut possibilem. Negat Hurt, Arriaga, Oviedo. Affirmant alii Recentiores. Ipsa autem causa in actu primo potest spectari adæquatè, & inadæquatè, seu secundum præcisam entitatem, cui habere vim producendi convenit.

DICENDUM est 1. *Causam inadæquatè acceptam non constituit actionem.*

PROBATUR 1. Causa inadæquatè accepta est causa secundum entitatem spectata, cui identificatur vis causandi. Hæc non constituitur actione. Ergo Major est definitio, ipsum statum Quæstionis continens. Min. prob. Tum quia nihil constituitur in sua entitate, per aliquid à se distinctum: constitutivum enim in entitate, identificatur constituto; distincta autem sibi non identificantur. Tum quia si causa secundum entitatem spectata, constitueretur actione, vel constitueretur actione actuali, & hoc non: quia hæc est posterior ipsa entitate causæ; vel constitueretur actione possibili, & hoc non potest dici: quia in illo priori in quo concipitur causa, sine possibili actione, est principium, sicut effectus possibilis; ita etiam & causalitatis possibilis. Ergo in illo priori, sufficienter est constituta in esse causæ in actu primo, aliàs non posset principiari quidquam: prius enim est, esse constitutum, in esse causæ, postea causare. Antecedens immediatum probatur. Si in illo priori, causa in actu primo, non esset principium causalitatis possibilis, causalitas possibilis, non produceretur à causa, quod ipsum probatur. Non enim produceretur à causa in actu secundo, quia hæc est posterior causalitate possibili. Non etiam à causa inadæquatè accepta, ut conceditur. Non denique à causa, prout dicit ipsam causalitatem: quia aliàs à se ipsa esset, & principii *Quo* non daretur necessariò Principium *Quod*, siquidem hoc principium *Quod*, constitueretur ipso *Quo*.

PROBATUR 2. Quia si causa inadæquatè accepta constitueretur per causalitatem possibilem, ut assumitur, esset causalitas antequam esset. Seq. probatur quia antequam intelligatur esse causalitas possibilis, intelligitur, esse ad illam, causa in actu primo, tanquam principium ejusdem; & tamen tunc jam esset causalitas possibilis: quia per Te, in actu primo causa, dicit causalitatem possibilem; Ergo esset causalitas, antequam esset.

PROBATUR 3. Si causa in actu primo diceret causalitatem possibilem, idem saltem inadæquatè, esset causa sui ipsius. Cum enim actus primus causæ, sit causa possibilis actionis, & hic actus primus dicat inadæquatè per Te actionem possibilem, si actus primus causat possibilem actionem, etiam actio possibilis, importata ab actu primo causæ, causabit saltem inadæquatè seipsam.

DICENDUM est 2. *Causam in actu primo, adæquatè spectatam, importare actionem possibilem.* Nomine autem causæ in actu primo, adæquatè tamen spectatæ, accipitur causa, & omne illud, quod illa secum poscit cointelligi, ad habendam completam, de se notitiam, quantumvis illud, non habeat rationem principii, ut *Quod*.

PROBATUR 1. Causa in actu primo adæquatè tamen spectata, est quid correlativum ad effectum, prout à se pendentem possibiliter. Ergo si adæquatè accepta dicit effectum à se pendentem, non potest dicere sine causalitate possibili: propter causalitatem enim, fit ipsa dependentia. Ergo dicit & ipsam causalitatem possibilem.

PROBATUR 2. Causa in actu secundo, adæquatè accepta, dicit causalitatem, & effectum actualem, horumque aliquo non habito, neutrum erit, h. e. nec sine causalitate, effectus, nec causalitas, sine effectu, jam autem nulla est causa in actu secundo. Ergo etiam causa in actu primo adæquatè spectata, importabit effectum, & causalitatem possibilem.

PROBATUR 3. Supponamus per impossibile, omnem causalitatem reddi impossibilem, hoc ipso erit impossibilis omnis effectus, impossibili etiam omni effectui, redditur impossibilis causa. Ergo apparet, quod ad intelligendam adæquatam rationem causæ, hæc omnia requirantur. Ne autem ex particularibus principiis, de connectione causæ procedat Argumentum, per impossibilitatem omnis effectus, accipe etiam conditionatam possibilitatem sublatam.

OBJICITUR 1. Causa in actu primo dicit Decretum, de concurrente cum causa in actu primo. Hoc autem Decretum, à Deo formati non potest nisi præsupposita possibilitate actionis, & effectus. Ergo causa in actu primo dicit possibilitatem actionis.

RESPONDETUR. Imprimis possibilitatem actionis, duplicem spectari posse, unam activam, & hæc est formalissimè ipsa causa, inadæquatè spectata, & non nisi ex præsuppositione hujus, Deus format Decretum. Secundo possibilitas actionis spectari potest passiva, ut ita dicam, quæ est formalissimè causalitas, ut *Quo*, possibilis; hanc non est necesse, ut præsupponat, Decretum Divinum, sed ut eadem, suo modo concurrat cum causa. Vel ad maximum præsupponit Decretum; possibilitatem actionis, non tanquam conferentem vim agendi causæ, adeoque non tanquam aliquod constitutivum causæ, inadæquatè acceptæ, licet præsupponat possibilitatem actionis, tanquam aliquid requisitum, ad adæquatam conceptum causæ.

OBJICITUR 2. Causa in actu secundo, dicit causalitatem actualem & effectum. Ergo, & causa in actu primo aliàs, non solo statu differrent, sed etiam constitutivis.

RESPON-

RESPONDETUR. Etiam causam in actu secundo, inadæquatè spectatam non constitui causalitate. Quod si dicas, causam in actu secundo, non posse inadæquatè spectari, quia inadæquatè spectata, diceret tantum vim agendi, vis autem agendi, non est causa in actu secundo, hinc disparitas dari posset. Quia non habet, per quod aliud distinguatur causa in actu secundo, ab aliis, nisi actuali causalitate, per quam transit, à non esse causantis in actu secundo, ad esse causantis in actu secundo, ad esse causantis. Jam autem sola vi sua causandi, sufficienter à reliquis distingueretur causa, in actu primo.

OBJICITUR 3. Causa in actu primo, etiam inadæquatè accepta, vel dicit relationem transcendentalem, ad effectum, vel non dicit: Si non dicit. Causa non est: Si dicit, sine causalitate, tanquam ratione fundandi, & effectum tanquam termino, concipi non potest.

RESPONDETUR. Causam si materialiter spectetur, non dicere relationem transcendentalem, ut dictum de relatione, ut causa autem est formaliter, dicit relationem, consequenter importat etiam causalitatem, non tanquam tribuentem vim agendi, ad quod solum in præsentia attenditur, sed tanquam circumstantionans illam vim agendi.

OBJICITUR 4. Causa in actu primo spectata, respicit effectum, si autem respiceret eum, & non diceret causalitatem possibilem, causa se ipsam saltem mediata respiceret: respiceret enim effectum, & non ratione actionis.

RESPONDET ARRIAGA. Concedendo, quod aliquid, mediata possit seipsum respicere. Sed aliter satisfit Argumento, quod causa respiciat effectum mediante actione, quæ sit ratio fundandi; sed non quasi conferente vim principio, in quo, vertitur cardo.

OBJICITUR 5. Principium productivum in Divinis constituitur per ipsam productionem activam, seu quasi actionem. Ergo & in creatis idem erit.

RESPONDETUR. Imprimis negando Antecedens. Nam in prima Parte traditur, originibus, non actionibus, constitui personas. Deinde negari potest Conf. Disparitatem dat Arriaga, quia in Divinis, actio est improducta, hinc bene potest constituere principium. In creatis verò actio, procedit ab ipsa causa.

Punctum Difficultatis 3.

An connexio Cause cum effectibus possibilibus, sit Cause essentialis?

PRÆMITTO I. Sub hoc titulo quæri ab Auctoribus communiter. Imprimis: An causa dicat relationem transcendentalem ad effectus.

Rursus: an causa respiciat suos effectus, in universalis, an in particulari. Denique: an reddito uno effectui, ex possibilibus impossibili, & ipsa causa reddatur impossibilis?

PRÆMITTO 2. Aliquos Auctores, concedere connexionem essentialem omnipotentia cum effectibus possibilibus, non tamen relationem transcendentalem. Talis est Suar. Fass. quorum rationes solvit Oviedo, Cont. 9. Met. p. 6. n. 1. Alii & connexionem, & relationem transcendentalem iisdem causis concedunt, quos vide apud Rec. Suar. Tr. 2. de Causis d. 5. q. 3. Rursus Oviedo negat connexionem essentialem causæ, cum effectui; admittit tamen causæ creatæ respectum transcendentalem ad suos effectus, loco citato, n. 3. quamvis neget, respectum hunc causæ increatæ p. 2. n. 13.

PRÆMITTO 3. Ex dictis, de relationibus transcendentalibus, facile colligi, quod causæ specificativè acceptæ, non sit primo essentialis hic respectus si detur, sed erit difficultas; an sit essentialis, saltem secundo essentialiter.

PRÆMITTO 4. Quod causa creatæ, dicat relationem, ad effectus posibles, eamque transcendentalem. Prioris est Ratio: quia, quod dicit esse ad aliud, dicit relationem, causæ dicunt esse ad aliud, hoc est ad effectum. Ergo: Minor probatur. Quia dicere causam esse ad aliud, hoc est effectus posibles, nihil aliud est: quam causam habere vim producendi, & effectus esse producibiles; ut patet ex dictis de relatione, ad quod respexit Aristoteles: qui admittit relationes fundatas in actione, quæ nullæ essent, si causis negetur relatio, & si actio exercita, fundat relationem. Cur non fundabit actio possibilis; præcipue, cum per Philosophos, detur relatio, etiam ad non existentem terminum, si sit transcendentalis. Quod ipsum ut probetur Ratio est, Relatio causæ, ad effectus posibles, est aliqua, sed non est prædicamentalis: quia, hæc est non nisi ad terminum existentem. Ergo est transcendentalis.

PRÆMITTO 5. Quod etiam causa increata, dicat ad Creaturas posibles, respectum transcendentalem. Non repugnat Deo, dicere relationes ad Creaturas, ut probatum in Logica. Ergo etiam non repugnabit causam increatam, quo nomine venit omnipotentia, dicere relationem ad effectus posibles. Sed non potest, dicere ad illos, relationem prædicamentalem. Ergo dicit transcendentalem. Deinde causa creatæ dicit relationem transcendentalem ad effectus; ideo quia est Virtus productiva eorundem, & effectus sunt producibiles. Ergo cum idem competat omnipotentia, etiam illa, dicet ad effectus posibles, relationem transcendentalem.

RESPONDERET Oviedo. Disparitatem esse, Quia virtus creatæ certos, & determinatos effectus

ctus in se continet, quos, & non alios, potest producere, & ita, speciali modo, se habet ad illos, quos continet, quo, non se habet ad alios. Omnipotentia verò, nullam specialem habitudinem dicit ad aliquem effectum, sed æquè est potens ad omnes effectus; & non solum se extendit ad omnes possibiles, sed illa se etiam extenderet, ad omnes, qui implicant, si hodie non implicarent.

CONTRA est. Virtus creata, propter specialem ordinem, ad suos effectus, dicit particularem, & ut ita dicam, determinatam relationem, ad suos effectus. Ergo & virtus increata, propter etiam suum ordinem, qui est universalis, ad quoscunque effectus, dicit, (ut ita dicam,) universalem relationem ad omnes effectus: Utriusque enim, eadem est ratio. Deinde per oppositam sententiam, si hodie, sonus esset coloratus, aspiceret illum oculus, & tamen hoc non obstante, potentia visiva, dicit ordinem transcendentalem, ad sua possibilia objecta. Ergo etiam potentia increata, quamvis posset hodie producere hirco-cervum, si non implicaret, adhuc poterit dicere, ad effectus possibiles relationem transcendentalem. Quod autem adfert, idem Oviedo, sequi ex nostra sententia, quod Deus dicat relationem transcendentalem etiam ad chimæras, siquidem etiam illas potest producere, si non implicarent. Id non convincit. Quia per nos, non respicit Deus sub hac conditione *si res non implicet*.

His præmissis discutiendum venit, quænam sit connexio causæ cum effectibus possibilibus?

Punctum Difficultatis 1.

Expenduntur Rationes probantes nexum essentialem Causæ cum possibilibus.

PROBAT 1. Martinus Olzevski illi. Si non diceret causa essentialem ordinem ad effectus possibiles, effectui possibili reddito impossibili, adhuc esset causa possibilis, quoad entitatem. Sed hoc est falsum ut probatur. Impossibilis est entitas causæ, si non sit possibilis Metaphysica passio, entitatis causæ, propter connexionem, talis passionis, cum entitate. Sic homo impossibilis esset, si risibilitas impossibilis esset. Sed si transiret effectus possibilis, in impossibilem, entitas causæ non haberet perfectionem Metaphysicam; esse enim productivum effectus, est passio Metaphysica entitatis causæ, sed si impossibilis esset omnis effectus, impossibile esset productivum effectus ejusdem causæ. Quod ipsum probatur; quia omne productivum, debet esse alicujus possibilis productivum, alias daretur productivum etiam hir-

co-cervi, si productivum non debet esse possibile alicujus productivum, hoc autem est absurdum.

RESPONDERI potest. Omne productivum, debet esse productivum alicujus possibile, absolute non nisi. Nego. Possibilis sub conditione, si non implicet. Concedo. Consequenter passio Metaphysica, quæ est esse productivum, invariata maneret: quia esse productivum, non quomodocunque est passio Metaphysica, sed esse productivum, si non implicet. Alio etiam modo eidem Argumento satisfaceret. Passionem Metaphysicam duo dicere, unum in recto, hoc est suam entitatem, & aliud in obliquo, hoc est effectus possibilitatem, consequenter si passio Metaphysica, secundum id quod dicit in recto esset impossibilis etiam entitas causæ: nam communis, & eadem utriusque entitas est. Si autem passio secundum id, quod dicit in obliquo sit impossibilis, non sequitur causam fore impossibilem, in obliquo autem dicit effectum; ad eum planè modum, quo si defineret esse relatio Paternitatis in Petro, quoad id, quod dicit Paternitas in recto, defineret esse etiam Petrus, non definet autem, si defineret relatio secundum id, quod dicit in obliquo.

PROBAT 2. Arriaga. Si sub conditione possibilitatis respicerentur effectus, sequeretur omnibus possibilibus effectibus redditus impossibilibus, adhuc causam fore possibilem.

RESPONDETUR. Concedendo seq. Unde etiam, impossibili omni intelligibili, possibilis foret intellectus, quantum ex illo intellectivus. Unio item impossibilibus extremis, quantum ex illa, esset unitiva; licet à parte rei existere non possit sine extremis: quia actu existens non deponit esse tantum unitiva, quantum est de se, sed esse actu unitiva; utpote essentialis determinatio habendi uniti.

PROBATUR 3. Potentia, quæ non potest audire, à potentia, quæ potest audire, distincta est. Ergo etiam omnipotentia quæ non potest producere omnia, distincta erit. Aliter idem proponitur. Si daretur causa productiva multorum effectuum, & præter hos effectus, cujusdam effectus, qui vocetur A; ex alia parte, daretur alia causa, quæ esset productiva multorum effectuum, non tamen effectus A. Illæ potentie essent distinctæ. Ergo & omnipotentia essent distinctæ, quarum una esset productiva omnium absolute, & alia non esset productiva.

RESPONDETUR. Si etiam hæc alia potentia esset, quantum ex illa auditiva, vel quantum ex illa productiva effectus A. non forent illæ potentie, ratione intrinsecæ virtutis producendi, distinctæ. Sed forent distinctæ, ratione alicujus in obliquo importati, si illos effectus ponere non possent, quantum ex illis. Unde etiam eadem esset omnipotentia, quamvis impossibilis redderetur aliquis effectus, modo impossi-

bilis oriatur à parte effectus, non à parte causæ.

PROBATUR 4. Repugnat virtus, quæ in se contineat eminenter Ens rationis. Sed effectus repugnans, est Ens rationis. Ergo illum omnipotentia in se non continet. Major prob. quia eo ipso, quod virtus productiva producat aliquid, producit ens reale, & non ens rationis. Et sicut bene infero à Deo non posse creari alium Deum: quia quidquid crearet, jam non esset Deus. Ita possum dicere, causam non posse producere Ens rationis: quia quidquid producit, hoc ipso est ens reale. Multis hoc Argumentum solvit Oviedo. *Sed*

RESPONDETUR Conformiter ad dicta. Quod repugnet virtus, quæ in se contineat eminenter, idque absolute ens rationis, non repugnat autem quæ contineat sub conditione, si scilicet non implicaret. Quamvis autem non producat quidquam nisi ens reale, non sequitur causam, quantum est ex illa, non posse producere etiam ea, quæ sunt non realia, si forent realia. Unde principium vitale, est connexum cum possibilitate suorum effectuum, si illi non implicent, essentialiter itent est Deo, posse elevare, ad actus supernaturales, si illi non implicent.

PROBATUR 5. Possibilitas effectus, non est à se, sed ab alio. Ergo ab omnipotentia Divina, quæ illam non liberè sed necessario producit: neque enim liberum est Deo, possibilem esse hominem, vel non possibilem: Quod si necessario illam producit, infertur existente omnipotentia, necessario emanare possibilitatem Angelis, & à posteriori bene infertur hominis possibilitas non est. Ergo neque est omnipotentia: nam hæc si esset, dimanaret ipsius possibilitatem.

RESPONDETUR posset. Duplicem quodammodo esse possibilitatem creaturæ, unam activam, quæ est ipsamet omnipotentia, potens producere, & possibilitatem passivam, quæ est ipsa entitas potens produci. Hæc possibilitas passiva, dicit in recto, ipsam entitatem creaturæ, in obliquo autem potentiam Dei. Si ergo effectus redderetur impossibilis, secundum id, quod dicit in recto, redderetur impossibilis ipsa illius entitas, non tamen redderetur impossibilis possibilitas illius, secundum id, quod dicit in obliquo: quia adhuc, quantum ex Deo, posset illam Deus producere, nisi repugnaret. Hinc impossibili reddito v.g. homine, nego quod possibilitas illius activatio non esset, imò & passiva non quidem secundum id, quod dicit in recto, sed, secundum id, quod dicit in obliquo.

PROBATUR 6. Si repugnaret equus, non posset existere omnipotentia. Ergo equus & omnipotentia sunt essentialiter connexa. Antecedens probatur. Si repugnaret equus, existeret duplex contradictorium, equus non repu-

gnans ad existendum, & equus repugnans, consequenter Deus coexisteret duplici contradictorio, sed omnipotentia non potest coexistere duplici contradictorio. Ergo non existeret impossibili v.g. equo.

RESPONDETUR. Negando Antecedens cum sua probatione. Quia supposita impossibilitate equi, jam non existeret possibilitas illius, in statu dictæ suppositionis. Unde jam non nisi uni contradictorio, coexisteret omnipotentia. Neque obstat, quod alteri contradictorio, ante suppositionem coexistit: quia de facto successivis contradictoriis, nos etiam coexistimus, ut cursui, & non cursui Petri. De cetero etiam impossibilitas ex suppositione, & possibilitas Physica, non sunt contradictoria: talibusque bene potest coexistere omnipotentia.

INSTAT 1. Incapacitas coexistendi duplici contradictorio, non solum oritur ex impossibilitate existendi duorum contradictoriorum, sed etiam ex peculiari repugnantia, ut coexistat Deus duplici contradictorio. Quod ita probatur. Si Deus coexisteret Petro, & carentia Petri, in hoc instanti verum esset dicere. Hic Deus, in hoc instanti coexistit Petro, sed hic Deus in hoc instanti, non coexistit Petro. Ergo hic Deus non est hic Deus.

RESPONDETUR. Supposita suppositione impossibili, de qua hic, falsa esset Major. Ad coexistentiam enim Petri Physicam, & independentem à suppositionibus qualem habet, hic non attenditur, & si ad illa tenderetur, Minor esset falsa: adeoque argumentum non esset demonstrative concludens, ut supponit arguens. Retorqueri etiam posset ostendendo, simili modo arguendi, multum probati. Formo enim Argumentum, ut & ille formavit in Camestres, proboque impossibile esse, ut Petrus qui semel existit aliquando, non existat. Deus coexistit existentia Petri, Deus non coexistit existentia Petri. Ergo Deus non est Deus. Negabis Consequentiam quia existentia & non existentia pro alio statu sumuntur: dicam & ego possibilitatem & impossibilitatem pro alio statu sumi: Nam possibilitas esset pro statu Physico: neque enim quod semel est possibile physice, reddi potest physice impossibile: impossibilitas autem erit, pro statu solo suppositionis ab intentione formato.

INSTAT 2. Deus est connexus essentialiter, cum sua scientia de possibilitate Petri. Ergo est connexus essentialiter cum Petri possibilitate: quia ipsa illa scientia possibilitatem Petri importat.

RESPONDET Oviedo. Deum connexum esse cum illa scientia, ex suppositione objecti. Addi posset: esse etiam connexum Deum cum impossibilitate illius rei, si redderetur impossibile.

Con-

Conformer ad dicta superius aliter satisfat Argumento. Quod scilicet Deus sit connexus, cum illa scientia secundum id, quod illa dicit in recto, h.e. ipsam entitatem Dei; nihil enim magis est connexum, quam idem secum, sed non esse connexum essentialiter cum sua scientia, secundum id, quod dicit in obliquo, h.e. possibilitate Petri, nisi forte connexion conditionata, h.e. si res non implicet.

INSTAT III. Deus per suam entitatem distinguatur debet, & ab hirco-cervo, & ab homine, idque necessarium, in dicta autem suppositione, non distingueretur, jam ab homine, sed tantum ab hirco-cervo seu impossibilibus. Ergo non maneret idem.

RESPONDETUR. Distinctionem illam mansuram in Deo eandem, secundum quod dicitur in recto; dicit enim ipsammet Dei entitatem. Hinc in recto, per idem Deus, & ab hirco-cervo, & ab homine distinguitur, quamvis non maneret eadem in obliquo, ratione scilicet terminorum mutatorum.

PROBATUR VII. Deus potest absolute producere Petrum, & non hirco-cervum. Ergo habet potentiam respectu Petri, quam non habet respectu hirco-cervi. Sed si Petrus non esset possibilis, non haberet talem potentiam. Ergo deficiente possibilitate Petri, deficeret aliquid intrinsecum Deo.

RESPONDETUR. Deum eandem potentiam secundum id quod dicit in recto, habere tam respectu Petri, quam hirco-cervi; sed tota varietas, ex obliquo est, videlicet terminis producibilibus: hinc impossibili reddito Petro, eadem potentia maneret secundum id quod dicit in recto, licet non maneret eadem secundum id quod dicit in obliquo.

Utrumque hoc Argumentum ex Ripal. ab Oviedo propositum, est Argumentum Antonii Perez.

Continuatur idem Examen.

PRIMA RATIO ex Perez est Disp. 5. de Intell. Dei n. 17. Deus essentialiter est omnipotens. Ergo habet essentialem connexionem cum possibilitate creaturarum. Conf. probatur, quia esse omnipotentem, est posse producere omnes creaturas. At posse producere omnes creaturas, connectitur essentialiter, cum posse produci creaturas ipsas. Ergo.

RESPONDETUR ex dictis. Deum habere essentialem connexionem conditionatam, cum possibilitate creaturarum, quantum autem est ex illo, absolute. Et sicut Thomistae admittunt Decretum absolute ex parte actus, conditionatum ex parte objecti; ita v.g. exprimibile. Volo Petrum converti, si illum Jesus intuitus fuerit; Ita & connexio illa, quantum ex parte Dei, erit absoluta, conditionata autem ex parte Cre-

aturæ, ita exprimibilis: Possum illam producere, quantum ex me, si de se non implicet contradictionem.

INSTAT I. idem. Si concedatur quod Deus habeat hanc virtutem conditionatam. Ergo necesse est concedere Deum habere essentialiter scientiam, quæ cognoscat, habere se Virtutem hanc quasi conditionatam, & cum illa scientia non sit confusa, cognosceret se habere virtutem producendi ignem, si non implicet. Ex quo ulterius formatur Argumentum. Vel scientia illa videt in igne duo practicata contradictoria, essentiam ignis constituentia, vel non videt: Si videt, Ergo de facto ignis implicabit contradictionem; Si autem non videt, ergo Deo essentialiter repugnat, affirmare essentiam ignis involvere duo practicata contradictoria.

RESPONDETUR. Quod sicut non est Deus conditionate omnipotens, aliàs esset conditionate Deus; adeoque non Deus, ita nec virtutem habet conditionatam producendi: Virtus enim illa idem est cum omnipotentia, sed ex se absolute omnipotens, & ex se absolute habens vim producendi, respicit objecta conditione affecta, si non implicent. Et hæc de phrasi Argumenti. Commoda tamen est hæc phrasi, quod Deus habeat vim absolutam producendi objecta, conditione affecta, si non implicent. Quod autem attinet, ad robur ipsum argumenti. Dico. Ante Casum suppositionis, non videre Deum in igne, duo practicata contradictoria, in casu autem factæ jam suppositionis, supponitur etiam nonnisi videre illa contradictoria Deus, sed cum de facto illa contradictoria non sint, nec de facto illa videt esse, sed quia supponuntur nonnisi esse, supponuntur nonnisi videri, cum de facto non videantur; ex suppositione autem, quod supponatur Deus non posse producere ignem, non sequitur ulla mutatio, in omnipotentia: quia Major, in hoc passu, est hæc: Deus potest producere ignem, si non implicet. Sed si supponatur implicare ignis, erit hæc Minor. Sed implicat ignis. Ergo illum non potest producere Deus. Ubi ut vides, tota mutatio, est in Minori, quæ nihil de Deitate importat. Sub eadem Majori. Deus potest producere ignem, si non implicet, extra casum suppositionis. Subsumitur hæc Minor: Sed ignis non implicat; ubi etiam est mutatio in Minori; impotentiaque producendi non inferitur à parte Majoris, & quantum est ex illa, sed à parte Minoris, adeoque non inferetur impotentia producendi quantum ex parte Dei, qui est in Majori, sed à parte Creaturæ, quæ in Minori ponitur.

INSTAT II. De essentia Dei est, affirmare, de illo conceptu objectivo, ea omnia, quæ in illo essentialiter includuntur, & negare includi essentialiter ea, quæ ejus essentia non includit, at ille conceptus objectivus ignis, includit formaliter totam essentiam ignis, & nullo modo

includit duo prædicata contradictoria. Ergo de essentia Dei est, affirmare illum conceptum ignis esse totam essentiam, & negare includere duo contradictoria. At hoc negare, idem omnino est, atque negare ignem esse impossibilem. Ergo de se essentia Dei est, negare ignem esse impossibilem, ac proinde de ejus essentia est, affirmare ignem esse possibilem.

RESPONDETUR. De essentia Dei esse affirmare ignem esse possibilem, quousque sit possibile. Sed etiam de essentia Dei est, affirmare ignem esse impossibilem, si sit impossibile; priori illi exigentiæ satisfacit nunc Deus, de facto enim est possibile, judicatque ignem esse possibilem, posteriori autem parti satisfaceret in casu suppositionis, semper tamen à parte sui, sine mutatione, quia Major in hoc passu hæc est; Nescit Deus, exigente sua essentia, possibilitatem ignis, si detur. Jam quod detur, vel non detur ponitur in Minori, quæ mutationem importat non in Deo, quia nihil in terminis Minoris, est de Deitate, sed in creatura. Et sicut nunc de facto cognoscente Deo, nunc Cursum, nunc non Cursum Petri, tota mutatio est in objecto, ita & in illo casu, foret: adeoque, ut dicebatur supra, foret mutatio ratione obliqui, importati à scientia, non ratione recti. Consultantur superius dicta.

INSTAT III. Idem. Deum esse Omnipotentem, non est posse facere aliquid, si non implicet contradictionem, sed posse facere, quidquid absolute non implicat contradictionem. Hinc Patres ex eo, quod Deus sit omnipotens, inferunt esse omniaabilia Deo.

RESPONDETUR. Omnia quidem quæ non implicant contradictionem, absolute non implicent, adeoque illa Deus potest absolute producere. Sed est difficultas: An sit formandus conceptus omnipotentis absolutus ex parte Dei, conditionatus ex parte objecti, hancque partem affirmantes oppositi, negabunt Assumptum, quod procedit de formatione conceptus. Quævis autem formetur conditionatus ex parte objecti conceptus omnipotentis, bene inferri potest Deo esse omniaabilia: quia notum est aliunde, hypotheticam transire in absolutam, positam conditionem; & quia nunc de facto, quæ sunt possibilia, sunt possibilia, fit, ut bene inferatur, Deo omnia esse possibilia.

II. RATIO ejusdem est. Deus essentialiter est benignus, misericors, Justus, quibus omnibus careret, si non essent creaturæ.

RESPONDERI posset. Quod Deus essentialiter sit misericors secundum id, quod misericordia primò & perse dicit, & in recto, non verò secundum id, quod dicit in obliquo. In obliquo autem est objectum misericordis, quod est miseria nostra.

III. RATIO est. Deus habet essentialem connexionem, cum impossibilitate omnium, quæ de facto sunt chimæ. Ergo habet essentialem

connexionem cum possibilitate rerum, quæ non sunt chimæ. Antecedens Probatur. Quia Deus habet essentialem connexionem, cum impossibilitate mendacii à Deo dicendi, vel cum impossibilitate actus fidei negantis Trinitatem. Quod totum ulterius in hoc fundatur, quia essentialia est Deo non posse facere, quod implicat contradictionem. Quod ulterius in hoc fundatur, quia Omnipotentia est potestas perfecta. Si est potestas perfecta debet efficere ipsa, quod efficaciter vult, adeoque inducere inevitabilem positionem voliti efficaciter, consequenter facere impossibilem positionem oppositi, quod tamen tunc non esset: quia existente v.g. luce volita, existeret oppositum contradictoriè voliti h.e. tenebræ quas posset ponere Deus, ut tu dicis, si dicis, posse ab illo poni contradictoria.

RESPONDETUR. Conformiter ad supra dicta, Deum habere essentialem connexionem conditionatam, cum impossibilitate implicantium, vel habere essentialem connexionem, cum impossibilitate, secundum id, quod dicit illa connectio à parte Dei in recto, quod est ipsamet omnipotentia, quæ tunc secundum suum rectum immutata maneret, ut præexplicatum supra. Et licet omnipotentia debeat inducere impossibilem positionem oppositi, si illud ponibile non sit, secus si ponibile sit.

IV. RATIO Ejusdem est. Quidquid habet aliquod prædicatum, cujus carentia implicat contradictionem, habet essentialem connexionem cum existentia illius prædicati. Sed Deus, de facto, habet prædicatum scientis, creaturas esse possibiles, & implicat Deum carere hoc prædicato. Ergo Deus habet essentialem connexionem cum existentia talis prædicati, ac proinde cum possibilitate creaturarum.

RESPONSUM supra. Deum habere prædicatum scientis creaturas esse possibiles, si sint possibiles, durentque in possibilitate, nec potest Deus carere hoc prædicato, supposito quod sint possibiles.

V. RATIO. Adferri potest ex iis, quæ habet Esparza l.p.q. 16. a. 1. Causam posse facere effectum, & effectum posse fieri à causa non solum sunt convertibilia Logice, sed etiam idem realiter cum sola diversitate modi in dicendo, & apprehendendo; sicut videre & videri. Ex quo principio inferri potest, ad intentum: Ergo si illos effectus potest, quantum ex illa causa producere, etiam illi possunt produci, si autem illi non possunt à Deo produci. Ergo nec Deus illos producere, adeoque mutabitur jam Deus.

RESPONDETUR. Causam posse facere effectum, & effectum à parte causæ posse fieri, sunt idem realiter, sed causam, posse facere effectum à sua parte, non est idem cum posse fieri effectum à parte effectus: nam non repugnat ut causa illum, quantum de se producere posset, tota de reliquo repugnantia, ex impossibilitate effectus

oriente, præcipue cum per nos, non tantum de-
tur extrinseca possibilitas, sed & intrinseca, con-
sequenter in casu suppositionis, posset esse possi-
bilis extrinseca penes causam, cum impossibi-
litate intrinseca, à parte effectus.

INSTABIS ex eodem. Repugnante musca,
repugnat Deus, quod ipsum probatur, quia hoc
nihil est aliud, quam repugnare Deum, repu-
gnante Deo. Quod ipsum probatur. Possibili-
tas muscæ, & existentia Dei, sunt idem realiter,
ac proinde repugnantia utriusvis, & utriusque
est eadem à parte rei.

RESPONDETUR. Negando possibilitatem mu-
scæ intrinsecam, esse idem cum existentia Dei,
licet sit idem cum existentia Dei, possibilitas ex-
trinseca, secundum id, quod dicit in recto ac-
cepta.

Punctum Difficultatis 2.

Expenduntur Rationes negative Sententiæ.

OBJICIT I. Rec. Suar. tr. 2. Phys. disp. 5. §. 4.
Relatum transcendentaliter, dependet
essentialiter à suo termino. Omnipotentia non
pendet essentialiter à possibilibus, Ergo nec ad
illa refertur transcendentaliter, nec cum illis
connectitur essentialiter. Minor Probatur, quia
videtur indecens dicere; quod omnipotentia
divina, quæ est Deus, sit dependens à possibi-
litate formicæ.

RESPONSUM est aliàs, quod omnipotentia Di-
vina, sit dependens à formica, non dependentia
causalitatis, sed dependentia termini.

INSTAT. Etiam si omnia essent impossibilia, ad-
huc Deus potens esset producere ea, quæ non
implicant contradictionem. Quod ipsum pro-
batur: quia Immensitas Divina eadem maner-
ret, etiam si de medio tollerentur omnes creatu-
ræ, idque ideo, quia nulla creatura dari posset,
cui illa non coëxisteret. Tum quia etiam scien-
tia Divina eadem esset, licet ea, quæ de facto
sunt futura, non essent futura. Ergo etiam & o-
mnipotentia eadem maneret, siue sint, siue non
sint possibilia. Et sicut ille, qui rotat gladium, li-
cet nihil feriat, ferire tamen aptus est; ita omni-
potentia in vacuo impossibilium constituta, li-
cet non producat, producere tamen apta esset.
Habet similem Instantiam Oviedo de Potestate
Sacerdotis ad absolvendum Turcam.

RESPONDETUR. Cum productione actuali
possibilium, non est connexio essentialis omni-
potentiæ, quia hæc dependet à Voluntate Dei
libera, ita & immensitas Divina, dicens coëxi-
stentiam actualem cum creaturis & scientia
visionis, & futurorum, non dicit essentialem
connexionem idque ideo: quia utraque pendet
à voluntate Dei libera; Esse autem omnipoten-
tem respectu possibilium, seu esse connexum
cum possibilibus, non pendet à Voluntate Dei

libera. Impossibili tamen omnino nego pos-
sibilem fore immensitatem. Nego item illum
actum rotandi gladii, esse aptum ferire, si impli-
cet, quod feriri possit.

OBJICIT II. Idem. Ut sit aliquod relatum
transcendens, debet ordinari per se primo ad al-
liud, ut patet in Actibus & potentiis. Sed omni-
potentia non ordinatur primario ad creaturas.
Tum quia omnipotentia est ipse Deus: Tum
quia, si sumatur omnipotentia absolute, prout
est Virtus producendi, & sic prior est omni crea-
tura possibili: Si autem sumatur respectivè, quo-
ad terminationem extrinsecam, sic prior est cre-
aturis, & hic Secundarius conceptus non est de
primaria ratione omnipotentia. Ergo omni-
potentia primario, non ordinatur ad creaturas.

RESPONDETUR. Qui tenent cum Smiglecio
Relationes Transcendentales, non esse de pri-
mo essentiali conceptu, absolutorum, negabunt
Majorem. Independentem ab hoc principio ne-
gatur Minor. Hinc dico ulterius, omnipotentia,
inadequate secundum id, quod dicit in recto ac-
ceptam, dicere ipsum Deum. Et sic accepta non
ordinatur primario ad creaturas, accepta adæ-
quate formaliter, dicit ipsum Deum, prout est
virtus producendi; & sic, nego primario non or-
dinari ad creaturas, tanquam ad terminum: est
enim potestas, ad sibi subdita possibilia.

Addo Deum non posse ordinari ad aliud, tan-
quam ad finem se perficientem, ordinari tamen
potest ad aliud tanquam ad terminum se indi-
gentem, à se perfectibilem.

Quod addit, esse creaturis posteriorem omni-
potentiam respectivè acceptam, explicari debu-
isset: quid sit illam respectivè accipi, respectivi-
tate de qua hic. Nec obest, quod sub aliqua for-
malitate concipiatur posterior creaturis: quia
id, quod in aliqua consideratione posterius est a-
lio, potest sub diverso respectu esse prius, per
multos. Sic in sententia, tenentium operationes
esse objectum Logicæ, in quantum fiunt à Logi-
ca, sunt posteriores Logicæ, priores autem, in
quantum illam specificant. Rursus effectus, in
quantum est Terminus Relationis Causæ, ante-
cedit Relationem Causæ, in quantum autem ef-
fectus est, posterior est causæ.

OBJICIT III. Idem. Relatum transcendens
non est magis necessarium, quam ejus terminus,
siquidem hoc sublato tollitur ipsum relatum
transcendens. Sed omnipotentia, cum sit ipse
Deus, est magis necessaria, quam ens creatum.
Hinc Ansel. in Monit. dicit: Omne quod per al-
liud est, minus est eo, quod per se.

RESPONDETUR. In ratione referibilis, rela-
tum, & terminus, non magis sunt ad invicem ne-
cessaria: quia relationis est, tantum referre, in-
dependentem à majori, vel minori necessitate re-
feribilium. In aliis tamen rationibus, relatum
potest infinite superare necessitatem essendi,
quæ posset competere termino.

OBJICIT IV. Oviedo, & supponit, quod esse possibile, non sit esse physicum, in rerum natura existens, & dum effectus possibilis non existit, æque non est, ac chimæra. Quæ suppositio in hoc sensu concedi posset, quod scilicet & chimæra, & possibile, quæ tale, actu non existant. Admissa hac suppositione, sic procedit Argumentum. Nullo genere dependentiæ, intellectus meus potest dependere ab intellectione possibili, quam nunquam eliceret, nec eliciturus est, ob defectum speciei. Ergo frustra hæc connexio inter causam & effectum possibilem fingitur. Antecedens probatur. Quia si esset aliquod genus dependentiæ, esset dependentia tanquam ab effectu, & termino. Sed hæc dependentia est nulla. Quod ipsum probatur, quia ab eo quod neque est, neque existiturum est, quomodo virtus causæ physica, physicè dependere potest.

RESPONDERET communis sententia: Quod Virtus physica, physicè in ratione termini, dependere possit à termino, licet in statu solius possibilitatis sit Terminus, quod non impugnat, nisi sola interrogatione Oviedo. Hoc ut explicetur.

ADVERTENDUM est, quod Causa physica, ab eo, quod physicè non est, non possit physicè dependere dependentia causalitatis: Nam prius est existere, postea causare; ab eo tamen, quod non est, potest causa dependere physicè, dependentia termini. Illustratur hoc instantia petita ex doctrina ipsius Oviedo, censet ille, quod respectus transcendentalis, possit esse ad terminum non possibilem, & sic potentia cognoscitiva, habet respectum etiam ad chimæras cognoscibiles, qui respectus revera est dependens ab hircocervo, tanquam à termino: omnis enim relatio dependet à termino. Ergo ad hoc, ut aliquid pendeat ab aliquo, tanquam à termino, non est necessarium existere physicè; & Ratio est, quia dependentia, quæ est à termino, non est dependentia, quæ influat esse in rem dependentem, sed est sola dependentia ordinis, quæ potest esse, ad rem non existentem. Rursus censet Oviedo omnipotentiam ordinari ad omne possibile, & impossibile, si non implicet. Rogo si non ordinaretur ad ista sive possible, sive impossible, si non implicarent, essetne omnipotentia? si non esset. Ergo ab eo, quod non est, potest aliquid pendere, ita, ut illo sublato, non sit. Si autem esset adhuc tunc omnipotentia. *Contra dicitur*: quia & esset ut tu dicis, & non esset: quia omnipotentia extenditur ad aliud ponendum extra Deum, non enim pro termino, Omnipotentia importat Deitatem, & tamen tunc non extenderetur ad aliud, extra Deum ponendum: quia nec supponuntur possible, nec impossible, si non implicarent ponenda, sed se haberet tunc omnipotentia, sicut oculus ad sonum, ad quid ergo se extenderet illa omnipotentia. Denique censet Oviedo connexionem esse essentialem effectuum possibilem cum

causa, & si causa esset impossibilis, etiam effectus foret impossibilis; rogo quomodo id, quod non est, connecti potest cum eo quod est? quomodo illud quod non est, pendere potest ab eo, quod est? & quod responsum fuerit, probabit simul non obesse effectui ut quavis non sit, pendeat ab illo tanquam à termino omnipotentia.

QUÆRES. *Quid sit hoc pendere ab alio tanquam termino?* Dico: Est habere tale prædicatum, definitivum sui, quod prædicatum importet aliud à se, non sistendo in se, sed procedendo ad connotationem alius à se, & illud aliud, dicimus esse terminum, effectum, connotatum necessarium &c. Quomodo autem hæc dependentia sit physica, infra explicabitur. Quod autem talis dependentia possit esse etiam ab eo, quod non est, illustratur instantiis.

I. INSTANTIA est. Veritas cognitionum pendet ab objecto, quod non est. Ergo potest esse dependentia ab eo, quod non est.

RESPONDERET Oviedo. Veritatem componi ex actu, & ex objecto tanquam partibus, & sic deficiente objecto defecturam veritatem.

CONTRA est. Quia non quærimus, quare deficiente objecto deficiat Veritas: sed quare deficiente eo, quod cæteroqui non est, deficiat veritas; & si deficit, deficiente eo, quod non est, bene pendere potest aliquid ab eo, quod non est, & si id, quod non est, potest componere aliquid tanquam pars, multo magis ab eo, quod non est, potest aliquid pendere, tanquam termino.

Quod autem dicit Oviedo: Veritatem esse totum quoddam morale, adeoque posse constitui per id, quod non est, id etiam non satisfacit. Nam licet in sententia componente veritatem, ex actu & objecto, tanquam partibus, Veritas, sit totum morale: tamen hæc sententia non est admitenda, secundum dicta in Logica, & etiam si vera esset, restat illi solvendum: Cur non etiam actus Dei verus componatur ex objecto & cognitione Divina? quod si componitur, sic formabitur argumentum. Actus Dei verus, quavis in sua entitate non constituatur objecto, quod supponitur esse creatum, tamen in quantum est totum quoddam morale, componitur, adeoque pendet ab eo, quod non est. Ergo & omnipotentia, quavis in quantum est causa, non constituatur creaturis possibilibus, tamen in quantum est totum quoddam morale, componetur ex Omnipotentia, & Creaturis possibilibus, adeoque pendebit ab illis: Nam ad constituendum totum morale, non requiritur, ut utrumque sit pars, sed potest esse, utrumque totum, ut est unum morale totum, duo amici, potest esse unum tanquam terminabile, & aliud, tanquam terminativum. Denique totum istud morale, vel dependet ab eo, quod non est, vel non dependet: Si non dependet. Ergo illud aliud, non est pars illius: Si dependet, Ergo ab eo, quod non est, potest esse dependentia.

SECUN-

SECUNDA Instantia. Actus fidei respicit plura objecta, quæ non sunt, sed fuerunt, vel erunt, vel essent. Ergo potest esse dependentia ab eo, quod non est. Quod autem dicit Oviedo, Actum fidei, esse connexum, cum cognitione Dei actuali, quam habet de objecto, hoc non satisfacit. Tum quia Actus, quo ego credo futurum AntiChristum non habet pro termino cognitionis, & objecto, Divinæ cognitionis entitatem, sed entitatem AntiChristi, quæ non est. Tum quia ipse actus Dei, quem habet de AntiChristo dependet, non à se ipso, sed ab ipsa entitate AntiChristi. Tum quia omnis actus fidei, innititur revelationi, quæ jam præterit, ab eaque pendet, licet jam non existente. Nam quod dicit Oviedo esse indecens, ut Deus concurrat, tanquam Auctor supernaturalis, ad actum fidei, qui non sit intrinsicè verus, hoc difficultatem non attingit: Nam non querimus de hoc, quare actus fidei non possit esse falsus, sed quare inniti potest revelationi, quæ de facto non est, sed fuit. Commodius dixisset, actum fidei pendere à revelatione, quæ non est quidem actu, est tamen in aliquo sui: nempe in apprehensione fidelis, quam habet de illa revelatione, sibi ab Ecclesia applicata. Sed neque per hoc difficultatem solvisset. Nam illa ipsa apprehensio & applicatio, pendet ab eo, quod non est, hoc est revelatione præterita.

Obijcit V. idem. Causa non dependet ab existentia effectus. Ergo nec ab ejus possibilitate: Nam existentia actualis, & possibilis, est eadem.

RESPONDETUR Imprimis: Hoc argumentum multum probare: quia probaret possibilitatem, æquè pendere à voluntate Dei libera, ac existentiam actualem, cum possibilis & actualis existentia, sint idem. Deinde disparitas est, quia quamvis effectus existens & possibilis, hoc sensu sint idem: quia non aliud existit, quam quod erat possibile, non eodem tamen modo se habent: Nam existentia possibilis non pendet à voluntate Dei libera; non enim Deo est liberum, ut homo sit animal rationale, pendet existentia actualis à libertate Dei, existentia actualis est contingens, non est contingens possibilis; hinc à possibilitate, seu existentia possibili, penderet causa, non penderet ab existentia actuali. Et quamvis effectus, idem sit realiter existens & possibilis, quia tamen existenti competit contingentia, non competit possibili, hinc quamvis causa, non necatur necessariò, cum contingenti effectui, necatur cum possibili. Deinde cum Deus necessariò sit omnipotens, & non pendeat hoc à libertate Dei, ut sit omnipotens; & ex altera parte, cum prædicatum hoc omnipotentis, sit relativum, debet etiam habere terminum necessarium, qui est possibilis, & non actualis existentia. Dixi quod debeat habere terminum necessarium: aliàs si non haberet termi-

num necessarium, sicut terminus si non esset necessarius, posset esse, & non esse; ita & relativum illud prædicatum, puta omnipotentia, quod sine termino non posset esse, similiter secundum conditionem termini, posset esse, & non esse. Breviter loquendo: quia hoc prædicatum omnipotentia, non est tale, quod posset adesse & abesse à Deo, hinc ad id quod poterat esse & non esse referri non potest, sed debet referri ad possibile, quod non nisi determinatè possibile est.

Deinde negatur Antecedens, vel distinguitur. Quod causa in actu primo spectata, non pendeat ab existentia effectus, pendeat causa in actu secundo, cum enim causa in actu primo spectata, non sit correspondens existens effectus, sed potens existere, hinc ad effectum existentem, non refertur causa in actu primo spectata, è converso, quia causæ, secundum posse suum causare, est proportionatus effectus possibilis, ideò ad illam referretur causa. Addo committi hinc fallaciam accidentis, quia prædicatum quod convenit existenti effectui, transfertur ad possibilem effectum, transfertur inquam, non in quantum idem sunt, sed in quantum hoc prædicatum convenit existenti effectui, prout distinguitur, à se, possibili.

Obijcit VI. Idem. Non implicat Virtus, quæ impossibili existente effectui subsistat. Ergo necessariam connexionem non dicit cum effectui possibili.

RESPONDETUR. Negando Antecedens, de quo etiam infra.

Obijcit VII. Si daretur connexio prædicta, sublata possibilitate unius entis tolleretur omnipotentia: hoc autem est absurdum: quia si sublata possibilitate unius entis, tolleretur omnipotentia, non esset summè perfecta, hoc autem est absurdum. Seq. probatur. Si concipiatur in Deo omnipotentia talis naturæ, quæ sublati etiam omnibus possibilibus daret, adeoque sit inconnexa, perfectior erit omnipotentia, quæ est connexa, & quæ sublati possibilibus tollitur. Ergo connexa Omnipotentia non est summè perfecta. Antecedens probatur: quia Omnipotentia connexa, & Omnipotentia non connexa, essent pares in continentia effectuum, seu in virtute causandi, & præter hoc, Omnipotentia non connexa, subsisteret impossibilibus effectibus, non subsisteret connexa. Ergo esset perfectior non connexa, præ omnipotentia connexa.

RESPONDETUR. Hoc quod implicat non est perfectius, eò quod non implicat. Porro omnipotentia non connexa implicat, quod ipsum probatur. Implicat relativum, vel si vis dicere ordinatum ad aliud, sine illo alio; aliàs esset ordinatum ad nihil, consequenterque non ordinatum, sed Omnipotentia est quid relativum, ut dictum supra, vel saltem ordinatum ad aliud, non est enim causativa sui ipsius, sed aliàs à se. Si autem omnipotentia est quid relativum, & habens

terminum, terminus ille, non essent creaturæ actu existentes, ut supponitur. Ergo essent creaturæ possibiles, quæ enim alia.

RESPONDEBIS. Omnipotentiam referri ad omne possibile, & impossibile si non implicet.

CONTRA est. Tum quia Inferam. E. illa Omnipotentia, & est connexa, & non est connexa; non est connexa ut supponitur, est autem connexa: quia respicit omne possibile, vel impossibile si non implicet. Quod ipsum debes asserere, ne concedas relativum sine termino. Tum quia Purificationis conditionis, destruit conditionatum statum, consequenter valebit hæc argumentatio conditionata Omnipotentia respicit possibilia & impossibilia, si non implicet: sed implicent impossibilia. Ergo illa non respicit. Tum quia retorqueri potest Argumentum quod scilicet etiam, non connexa nisi conditionate omnipotentia non sit perfectissima: quia saltem ne sit relativum sine termino, deberet auferri, ablato conditionato illo termino.

INSTAT idem. Omnipotentia connexa, si hodie hirco-cervus non implicaret, non posset producere hirco-cervum. Omnipotentia non connexa posset. Ergo perfectior est omnipotentia non connexa, præ connexa.

RESPONDETUR. Nullam dari Omnipotentiam, implicareque non connexam; adeoque & fore perfectiorem, & non fore. Et sicut si non ens posset existere, non hoc ipso existentia, quæ extendi posset etiam ad non ens, esset perfectissima existentia; sic nec esset perfectissima omnipotentia extensa ad chimæras. Ad salvandam autem perfectissimam formalitatem omnipotentia, non esse necesse ponere actualement potentiam ad objectum, quod est chimæra conditione affectum, si non implicaret; Sed sufficit, quod haberet hanc potentiam, si non implicaret; conditionem, etiam ipsi potentia apponendo.

Punctum Difficultatis 2.

Deciditur de Difficultate.

PRÆMITTO I. *Ut creatura ex possibili impossibilis, & ex impossibili possibilis reddatur, implicat contradictionem.*

RATIO. Quia implicat idem esse, & non esse. Ergo etiam implicabit, idem esse possibile, & non possibile seu impossibile, & e converso. Quod si implicat, ut ex possibili reddatur aliquid impossibile. Hinc

PRÆMITTO II. *In presenti Questione, non aliud discuri, quam casu dato, quem format intentio, si ex possibili redderetur aliquid impossibile, an posset adhuc concipi causa cum iisdem predicatis, vel*

non; an verò variato modo, habendi se essentialiter effectum, variaretur modus habendi se causarum.

Porro affirmativa sententia, quando dicit esse connexionem inter causam & effectus possibiles, adeoque modum habendi sese causarum, alligatum esse modo essentiali, habendi sese effectum, non agnoscit aliquam connexionem physicam in isto sensu: quasi sit connexio illa in se præcisè terminans productionem aliquam, vel quasi sit quid distinctum Physicè ab ipsis entibus; sed agnoscit connexionem Physicam, hoc est, nemine cogitante.

PRÆMITTO III. *Cum tota questio inmixta sit suppositioni impossibili, ad ostendendum impossibile esse, ut causa maneat, si effectus reddatur impossibilis, ad ostendendum inquam, hoc impossibile, non potest assumi tanquam una pars contradictionis, quod scilicet defacto esset possibilis, vel causa vel effectus, sed deberet censei esse falsa, consequenter aliunde erit deducenda tunc, impossibilitas causæ.*

DICENDUM est I. *Impossibili omni effectui, causam tam creatam, quam incretam specificativè acceptam, non reddi formaliter impossibilem.*

PROBATUR I. Quia causa specificativè accepta, non dicit ordinem transcendentalem ad effectus, sed dicit esse quoddam absolutum, per hocque statuitur in esse specificativè sumptæ. Ergo ita accepta nihil perderet, casu quo effectus impossibiles redderentur. Ergo neque ipsa illa entitas redderetur formaliter impossibilis: hoc enim fit perditione nonnisi prædicati necessarii.

PROBATUR II. Quorum entitates non sunt idem formaliter, si uni entitati competat non esse formaliter, non sequitur alteri entitati competere, non esse etiam formaliter. Sed causa specificativè accepta, & effectus possibiles, non sunt idem formaliter. Ergo competente impossibilitate, seu competente non esse formaliter, effectibus possibilibus, non sequetur, causæ competere, non esse formaliter.

Major probatur. Non esse formaliter, fit per negationem esse formaliter. Sed negatio unius esse formaliter, non est negatio alius esse formaliter. Ergo neque non esse unius formaliter, est non esse alius formaliter. Et sicut esse unius formaliter, non est esse alius formaliter, ita neque negatio unius esse formaliter, est negatio alius esse formaliter. Sic v.g. esse formaliter animalis, est esse formaliter vivens sensitivum. Dei autem esse formaliter, est, v.g. esse ens à se formaliter, & negatio formaliter viventis sensitivi, non est negatio formaliter entis à se.

PROBATUR III. Mala est Consequentia: Hirco-cervus est formaliter impossibilis. Ergo & animal rationale est formaliter impossibile. Ergo etiam mala est ista Consequentia: Animal sensitivum est formaliter impossibile. Ergo & ens à se, est formaliter impossibile. Ergo ulterius

rius impossibili omni effectu, causa specificativè accepta, non redderetur formaliter impossibilis. Conseq. utraque probatur. Ideo Antecedentis illation non tenet: quia non est identitas, & habitudo, inter hirco-cervum, & hominem, ad Consequentiam autem ut teneat, necessaria est talis identitas, vel habitudo. Sed etiam inter hominem & Deum non est identitas, neque habitudo, si specificativè accipiat. Ergo. Quæ omnia procedunt in Metaphysica suppositione: nam causam specificativè, vel reduplicativè accipi, sunt nostræ suppositiones.

DICENDUM 2. *Causam reduplicativè acceptam, si effectus possibiles redderentur impossibiles, non reddi impossibilem formaliter, quoad entitatem, seu correctius loquendo, quoad id quod dicit in recto, & pro subiecto.*

PROBATUR 1. Sublato connotato extrinseco, relationes aliæ secundum id, quod dicunt in recto, non tolluntur. Ergo neque sublato extrinseco connotato relationis causæ ad effectum, h. e. ipsa possibilitate effectuum, tollitur formaliter causa, secundum id, quod dicit in recto.

PROBATUR 2. Quia si sublata possibilitate effectuum, causa reduplicativè accepta tolleretur formaliter, quoad id, quod dicit in recto, hoc inde esset: quia amitteret passionem Metaphysicam. Sed hoc non probat causam tolli formaliter, secundum id, quod dicit in recto: posset enim dici, manere adhuc illam passionem, secundum id, quod dicit in recto. Ut etiam supra urgebatur.

PROBATUR 3. Quia nullum est fundamentum talis connexionis, quæ fundet, sublata possibilitate effectuum; tolli formaliter ipsas causas in recto, nullaque necessitas talis connexionis, sicut autem, non sunt multiplicanda entia, sine necessitate; ita nec multiplicanda connexiones.

DICENDUM 3. *Sublata possibilitate effectuum, causam reddi consequenter & argutivè impossibilem.*

PROBATUR 1. Quod dicit connexionem essentialem, & necessariam, cum possibilitate effectuum, illud saltem consequenter tollitur, sublati effectibus: jam enim connexionem illam amitteret, quæ est illi necessaria, & essentialis, cum amitteret id, cum quo connectebatur, sed causa increata v. g. dicit connexionem essentialem, cum effectuum possibilitate. Quod ipsum probatur. Non implicat contradictionem Causam increatam dicere istam connexionem, ut vidimus solvendo Argumenta in oppositum, quæ connexio, quia necessaria est, actu debet competere Deo. Ergo.

CONFIRMATUR. Si Deus non esset formaliter omnipotens, saltem consequenter redderetur impossibilis; sed sublata possibilitate effectuum, non esset formaliter omnipotens. Ergo

sublata possibilitate effectuum, saltem consequenter, redderetur impossibilis Deus. Ergo & aliæ causæ sublata possibilitate effectuum, saltem consequenter, redderentur impossibiles. Major probatur. Ponamus Deum ex una parte, non esse formaliter omnipotentem, & alium Deum formaliter omnipotentem, Deus qui non esset formaliter omnipotens, non esset formaliter Deus: non enim esset pelagus essendi, Deoq; perfectiones simpliciter simplices, debent formaliter competere; aliàs posset esse Deus, & non esse formaliter omniscius, formaliter omni bonus. Minor principalis probatur. Nullum relativum formaliter, manet formaliter, sublato suo termino. Ergo nec manebit formaliter omnipotentia, sublato illius termino: h. est, possibilitate effectuum. Cum etiam omnipotentia sit quid relativum: est enim virtus causandi in Deo, quæ semper est ad aliud.

PROBATUR 2. Si causa v. g. increata, etiam consequenter, non redderetur impossibilis, impossibilibus creaturis, id ideo esset, quia causa increata, dicit respectum, & connexionem cum creaturis, si non implicent, adeoque quod & tunc, diceret eandem connexionem cum creaturis sub conditione, si non implicent. Sed non dicit sub conditione hac, quod probatur ex dictis, ad objectionem septimam insuper sic probatur. Si diceret causa increata, respectum realem ad creaturas, non posset dicere sub conditione illa, si non implicarent, sed dicit, ut supposui supra & in Logica. Ergo. Major probatur si diceret respectum realem causa increata, ad creaturas, diceret sub conditione applicabili etiam hirco-cervis, ut oppositi concedunt. Sed non potest dicere respectum realem, sub conditione applicabili, etiam hirco-cervis; quod probatur. Si aliud Verbum non implicaret, produceret illud Pater, & tamen plenitudo illa productivitatis, non fundat ullum respectum realem, ad aliud Verbum etiam sub conditione, sed monstrat non nisi vim excellentem, & energiam generandi in Patre, aliàs mysterium Trinitatis, pluribus realibus relationibus ad intra, quàm, quas Ecclesia agnoscit, constaret. Ergo omnipotentia etiam, non potest dicere respectum realem, sub conditione, si non implicat, quæ est applicabilis etiam hirco-cervis.

Deinde, dicere, Deum habere realem potestatem, & ordinem, ad producendas chimæras si non implicent, est ridiculam reddere omnipotentiam. Ergo sub conditione possibilitatis, non respicit effectus possibiles omnipotentia. Antecedens probatur. Si quis diceret presenti Papæ, illum habere tam insignem potestatem absolvendi, ut posset ab Hæresi, etiam chimæras, si essent peccatores homines, absolvere, nonne ille, censeretur irridere Papam: Rursus, si ille qui rotat gladium in vacuo, diceret de suo gladio, non modo capita hominum posse attri-

putare, si ponerentur, sed etiam chimæras si occurrerent; annon hic ridicula loqueretur, sic etiam planè in præfenti. Certum est quod aliquando sub conditione possit monstrari energia potestatis, v. g. Si Anti-Christus confiteretur Papæ, posset illum absolvere, sed hoc tunc fit, quando ipsa conditio, non est metaphysicæ impossibilitatis.

Denique ponamus Deum, donare potestatem Angelo ad creandum omne possibile, & alia ad creandas chimæras, si non implicent, vel fingamus duos Deos, unum habentem potestatem ad creandum possibilia, & alium non nisi ad creandum possibilia, & alium non nisi ad creandum chimæras, si non implicarent; quid censetur dedisse illi Angelo Deus, imò collatio talis potestatis impossibilis esset, & ridicula, utpote nihil conferens. Sicut & excellentia Dei non nisi potentis creare chimæras si non implicarent, esset ridicula, & nulla. Ergo & sententia ponens in omnipotentia potestatem, si non implicent, non ponit realem respectum, nec quidquam reale in Deo, & tamen suppono, illum respectum esse realem.

PROBATUR 3. Si causa increata, non redderetur impossibilis, saltem consequenter, redditus impossibilibus creaturis, id inde esset: quia quantum est ex se, etiam impossibilia & chimæras producere potest. Sed hoc falsum est. Ergo &c. Minor probatur vel est aliquid ex parte omnipotentia Divinæ impossibile, vel non est quidquam, respectu omnipotentia Divinæ impossibile. Si est aliquid ex parte omnipotentia Divinæ impossibile. Ergo & chimæra, quantum etiam ex parte Dei, erunt impossibiles. Cur non enim? Quod si nihil respectu omnipotentia Divinæ, est impossibile. Ergo vera erit hæc universalis, nullum ens, quantum ex vi omnipotentia Divinæ, est impossibile. Ergo falsa ejus contradictoria, aliquid ens ex parte omnipotentia Divinæ est impossibile. Sed hæc particularis, est vera. Ergo illa universalis, falsa erit. Particularem illam esse veram sic probatur. Etiam ex parte omnipotentia Divinæ, repugnat ut Deum creet, ergo aliquid ens, etiam ex parte omnipotentia Divinæ, est impossibile. Antecedens probatur; alias sequeretur Deum, quantum ex parte omnipotentia, posse esse creaturam, adeoque non Deum, adeoque Omnipotentiam, quantum ex parte sui, non esse Omnipotentiam.

CONFIRMATUR. Tum quia casu quo omnia redderentur impossibilia, Omnipotentia Divina ita se haberet, sicut se haberet ille Deus, qui nihil potest creare nisi chimæras, si non implicarent, ille autem Deus non esset Deus, ergo neque verus Deus, posset esse in tali suppositione, Deus. Tum quia modus possibilitatis intrinsecæ, deposcit accommodari sibi possibilitatem extrinsecam, & continentiam in omni-

potentia, sicut quod est ex parte sui absolute album, etiam ex parte omnipotentia, est album. Ergo quod ex parte sua est absolute impossibile, etiam ex parte Dei erit absolute impossibile. Et certè si ex parte Dei, non est impossibilis hirco-cervus, ergo ex parte Dei, est possibilis, nam illi propositioni continenti duas negationes æquivalere debet affirmativa, quod si ex parte Dei, hirco-cervus est possibilis, ergo ex parte Dei, habet connexionem prædicatorum debitam, ergo & in se illam habet, quia omnipotentia, res non continet illis difformiter, & quod ex parte Dei, est albedo, etiam ex parte sua, est albedo. Tum quia si chimæra, ex parte omnipotentia sunt creabiles, si non essent impossibiles. Ergo sunt ex parte omnipotentia possibiles, (hoc enim cum creabili, in præfenti coincidit) si non essent impossibiles, hoc autem non potest dici, quia alias ad salvandam hanc sententiam deberent assumi prædicata seipsa destruentia, qualia sunt, esse aliquid possibile, si non est impossibile. Quæ autem hæc dicta sunt de Deo, proportionaliter aliis causis, & Deo, in casu, quo, vel una res impossibilis redderetur, applicentur.

QUÆSTIO II.

*De Prædicato Prioritatis debito
Causa.*

Prioritas alia est Temporis, alia Prioritas a quo, quæ eadem est per multos cum prioritate originis, alia Prioritas in Quo, seu natura. Explicanda hæc veniunt, nam ad multa fer-
vient.

DIFFICULTAS I.

Explicantur aliquæ Prioritates.

EXPLICATUR 1. *Quid sit prioritas temporis.*
Hanc prioritatem, moris est explicare per durationis antecedentiam, quæ explicatio non videtur esse per primum conceptum, quia prius est rem existere, quam durare, duratio enim est intrinsecè conservatio, conservatio autem est posterior præ existentia, unde si ponamus per possibile, vel impossibile, rem produci in primo instanti, in secundo annihilari, revera tunc res non conservabitur, nec durabit, nec habebit prioritatem temporis, utpote cujus instantanea existentia, non respondit tempus & tamen respectu aliorum Entium, habebit prioritatem existentia.

Censerem itaque prioritatem existentia, nihil aliud esse, quam antecedentiam, secundum quam unum (vulgariter loquendo) prius est